

॥ देवी माहात्म्यम् ॥

॥ श्रीश्रीचण्डिकाध्यानम् ॥

ॐ बन्धूककुसुमाभासां पञ्चमुण्डाधिवासिनीम् ।
स्फुरच्चन्द्रकलारत्नमुकुटां मुण्डमालिनीम् ॥
त्रिनेत्रां रक्तवसनां पीनोन्नतघटस्तनीम् ।
पुस्तकं चाक्षमालां च वरं चाभयकं क्रमात् ॥
दधतीं संस्मरेन्नित्यमुत्तराम्नायमानिताम् ।

अथवा

या चण्डी मधुकैटभादिदैत्यदलनी या माहिषोन्मूलिनी
या धूम्रेक्षणचण्डमुण्डमथनी या रक्तबीजाशनी ।
शक्तिः शुम्भनिशुम्भदैत्यदलनी या सिद्धिदात्री परा
सा देवी नवकोटिमूर्तिसहिता मां पातु विश्वेश्वरी ॥

॥ अथ देवी कवचम् ॥

ॐ नमश्चण्डिकायै

मार्कण्डेय उवाच ।

ॐ यद्गुह्यं परमं लोके सर्वरक्षाकरं नृणाम् ।
यन्न कस्यचिदाख्यातं तन्मे ब्रूहि पितामह ॥ १ ॥

ब्रह्मोवाच ।

अस्ति गुह्यतमं विप्र सर्वभूतोपकारकम् ।
देव्यास्तु कवचं पुण्यं तच्छृणुष्व महामुने ॥ २ ॥
प्रथमं शैलपुत्रीति द्वितीयं ब्रह्मचारिणी ।
तृतीयं चन्द्रघण्टेति कूष्माण्डेति चतुर्थकम् ॥ ३ ॥

पञ्चमं स्कन्दमातेति षष्ठं कात्यायनी तथा ।
सप्तमं कालरात्रिश्च महागौरीति चाष्टमम् ॥ ४ ॥
नवमं सिद्धिदात्री च नवदुर्गाः प्रकीर्तिताः ।
उक्तान्येतानि नामानि ब्रह्मणैव महात्मना ॥ ५ ॥
अग्निना दह्यमानास्तु शत्रुमध्यगता रणे ।
विषमे दुर्गमे चैव भयार्ताः शरणं गताः ॥ ६ ॥
न तेषां जायते किञ्चिदशुभं रणसङ्कटे ।
आपदं न च पश्यन्ति शोकदुःखभयङ्करीम् ॥ ७ ॥
यैस्तु भक्त्या स्मृता नित्यं तेषां वृद्धिः प्रजायते ।
ये त्वां स्मरन्ति देवेशि रक्षसि तान्न संशयः ॥ ८ ॥
प्रेतसंस्था तु चामुण्डा वाराही महिषासना ।
ऐन्द्री गजसमारूढा वैष्णवी गरुडासना ॥ ९ ॥
नारसिंही महावीर्या शिवदूती महाबला ।
माहेश्वरी वृषारूढा कौमारी शिखिवाहना ॥ १० ॥

लक्ष्मीः पद्मासना देवी पद्महस्ता हरिप्रिया ।
 श्वेतरूपधरा देवी ईश्वरी वृषवाहना ॥ ११ ॥
 ब्राह्मी हंससमारूढा सर्वाभरणभूषिता ।
 इत्येता मातरः सर्वाः सर्वयोगसमन्विताः ॥ १२ ॥
 नानाभरणशोभाढ्या नानारत्नोपशोभिताः ।
 श्रेष्ठैश्च मौक्तिकैः सर्वा दिव्यहारप्रलम्बिभिः ॥ १३ ॥
 इन्द्रनीलैर्महानीलैः पद्मरागैः सुशोभनैः ।
 दृश्यन्ते रथमारूढा देव्यः क्रोधसमाकुलाः ॥ १४ ॥
 शङ्खं चक्रं गदां शक्तिं हलं च मुसलायुधम् ।
 खेटकं तोमरं चैव परशुं पाशमेव च ॥ १५ ॥
 कुन्तायुधं त्रिशूलं च शार्ङ्गमायुधमुत्तमम् ।
 दैत्यानां देहनाशाय भक्तानामभयाय च ॥ १६ ॥
 धारयन्त्यायुधानीत्थं देवानां च हिताय वै ।
 नमस्तेऽस्तु महारौद्रे महाघोरपराक्रमे ॥ १७ ॥

महाबले महोत्साहे महाभयविनाशिनि ।
 त्राहि मां देवि दुष्प्रेक्ष्ये शत्रूणां भयवर्धिनि ॥ १८ ॥
 प्राच्यां रक्षतु मामैन्द्री आग्नेय्यामग्निदेवता ।
 दक्षिणेऽवतु वाराही नैऋत्यां खड्गधारिणी ॥ १९ ॥
 प्रतीच्यां वारुणी रक्षेद्वायव्यां मृगवाहिनी ।
 उदीच्यां पातु कौबेरी ईशान्यां शूलधारिणी ॥ २० ॥
 ऊर्ध्वं ब्रह्माणी मे रक्षेदधस्ताद्वैष्णवी तथा ।
 एवं दश दिशो रक्षेच्चामुण्डा शववाहना ॥ २१ ॥
 जया मामग्रतः पातु विजया पातु पृष्ठतः ।
 अजिता वामपार्श्वे तु दक्षिणे चापराजिता ॥ २२ ॥
 शिखां मे द्योतिनी रक्षेदुमा मूर्ध्नि व्यवस्थिता ।
 मालाधरी ललाटे च भ्रुवौ रक्षेद्यशस्विनी ॥ २३ ॥
 नेत्रयोश्चित्रनेत्रा च यमघण्टा तु पार्श्वके ।
 त्रिनेत्रा च त्रिशूलेन भ्रुवोर्मध्ये च चण्डिका ॥ २४ ॥

शङ्खिनी चक्षुषोर्मध्ये श्रोत्रयोद्धारवासिनी ।
 कपोलौ कालिका रक्षेत् कर्णामूले तु शङ्करी ॥ २५ ॥
 नासिकायां सुगन्धा च उत्तरोष्ठे च चर्चिका ।
 अधरे चामृताबाला जिह्वायां च सरस्वती ॥ २६ ॥
 दन्तान् रक्षतु कौमारी कण्ठदेशे तु चण्डिका ।
 घण्टिकां चित्रघण्टा च महामाया च तालुके ॥ २७ ॥
 कामाक्षी चिबुकं रक्षेद्वाचं मे सर्वमङ्गला ।
 ग्रीवायां भद्रकाली च पृष्ठवंशे धनुर्धरी ॥ २८ ॥
 नीलग्रीवा बहिः कण्ठे नलिकां नलकूबरी ।
 स्कन्धयोः खड्गिनी रक्षेद् बाहू मे वज्रधारिणी ॥ २९ ॥
 हस्तयोर्दण्डिनी रक्षेदम्बिका चाङ्गुलीषु च ।
 नखाञ्छूलेश्वरी रक्षेत् कुक्षौ रक्षेन्नरेश्वरी ॥ ३० ॥
 स्तनौ रक्षेन्महादेवी मनःशोकविनाशिनी ।
 हृदये ललिता देवी उदरे शूलधारिणी ॥ ३१ ॥

नाभौ च कामिनी रक्षेद् गुह्यं गुह्येश्वरी तथा ।
 मेढ्रं रक्षतु दुर्गन्धा पायुं मे गुह्यवाहिनी ॥ ३२ ॥
 कट्यां भगवती रक्षेदूरु मे मेघवाहना ।
 जङ्घे महाबला रक्षेत् जानू माधवनायिका ॥ ३३ ॥
 गुल्फयोर्नारसिंही च पादपृष्ठे तु कौशिकी ।
 पादाङ्गुलीः श्रीधरी च तलं पातालवासिनी ॥ ३४ ॥
 नखान् दंष्ट्रकराली च केशांश्चैवोर्ध्वकेशिनी ।
 रोमकूपेषु कौमारी त्वचं योगीश्वरी तथा ॥ ३५ ॥
 रक्तमज्जावसामांसान्यस्थिमेदांसि पार्वती ।
 अन्त्राणि कालरात्रिश्च पित्तं च मुकुटेश्वरी ॥ ३६ ॥
 पद्मावती पद्मकोशे कफे चूडामणिस्तथा ।
 ज्वालामुखी नखज्वालामभेद्या सर्वसन्धिषु ॥ ३७ ॥
 शुक्रं ब्रह्माणी मे रक्षेच्छायां छत्रेश्वरी तथा ।
 अहङ्कारं मनो बुद्धिं रक्षेन्मे धर्मधारिणी ॥ ३८ ॥

प्राणापानौ तथा व्यानमुदानं च समानकम् ।
 वज्रहस्ता च मे रक्षेत् प्राणान् कल्याणशोभना ॥ ३९ ॥
 रसे रूपे च गन्धे च शब्दे स्पर्शे च योगिनी ।
 सत्त्वं रजस्तमश्चैव रक्षेन्नारायणी सदा ॥ ४० ॥
 आयू रक्षतु वाराही धर्मं रक्षतु पार्वती ।
 यशः कीर्तिं च लक्ष्मीं च सदा रक्षतु वैष्णवी ॥ ४१ ॥
 गोत्रमिन्द्राणी मे रक्षेत् पशून् रक्षेच्च चण्डिका ।
 पुत्रान् रक्षेन्महालक्ष्मीभार्या रक्षतु भैरवी ॥ ४२ ॥
 धनेश्वरी धनं रक्षेत् कौमारी कन्यकां तथा ।
 पन्थानं सुपथा रक्षेन्मार्गं क्षेमङ्करी तथा ॥ ४३ ॥
 राजद्वारे महालक्ष्मीर्विजया सतत स्थिता ।
 रक्षाहीनं तु यत् स्थानं वर्जितं कवचेन तु ॥ ४४ ॥
 तत्सर्वं रक्ष मे देवि जयन्ती पापनाशिनी ।
 सर्वरक्षाकरं पुण्यं कवचं सर्वदा जपेत् ॥ ४५ ॥

इदं रहस्यं विप्रर्षे भक्त्या तव मयोदितम् ॥
 पादमेकं न गच्छेत् तु यदीच्छेच्छुभमात्मनः ॥ ४६ ॥
 कवचेनावृतो नित्यं यत्र यत्रैव गच्छति ।
 तत्र तत्रार्थलाभश्च विजयः सार्वकालिकः ॥ ४७ ॥
 यं यं चिन्तयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितम् ।
 परमैश्वर्यमतुलं प्राप्स्यते भूतले पुमान् ॥ ४८ ॥
 निर्भयो जायते मर्त्यः सङ्ग्रामेष्वपराजितः ।
 त्रैलोक्ये तु भवेत्पूज्यः कवचेनावृतः पुमान् ॥ ४९ ॥
 इदं तु देव्याः कवचं देवानामपि दुर्लभम् ।
 यः पठेत्प्रयतो नित्यं त्रिसन्ध्यं श्रद्धयान्वितः ॥ ५० ॥
 दैवीकला भवेत्तस्य त्रैलोक्ये चापराजितः ।
 जीवेद्वर्षशतं साग्रमपमृत्युविवर्जितः ॥ ५१ ॥
 नश्यन्ति व्याधयः सर्वे लूताविस्फोटकादयः ।
 स्थावरं जङ्गमं चैव कृत्रिमं चैव यद्विषम् ॥ ५२ ॥

अभिचाराणि सर्वाणि मन्त्रयन्त्राणि भूतले ।
 भूचराः खेचराश्चैव कुलजाश्चौपदेशिकाः ॥ ५३ ॥
 सहजा कुलजा माला डाकिनी शाकिनी तथा ।
 अन्तरिक्षचरा घोरा डाकिन्यश्च महारवाः ॥ ५४ ॥
 ग्रहभूतपिशाचाश्च यक्षगन्धर्वराक्षसाः ।
 ब्रह्मराक्षसवेतालाः कूष्माण्डा भैरवादयः ॥ ५५ ॥
 नश्यन्ति दर्शनात्तस्य कवचेनावृतो हि यः ।
 मानोन्नतिर्भवेद्राज्ञस्तेजोवृद्धिः परा भवेत् ॥ ५६ ॥
 यशोवृद्धिर्भवेत् पुंसां कीर्तिवृद्धिश्च जायते ।
 तस्मात् जपेत् सदा भक्तः कवचं कामदं मुने ॥ ५७ ॥
 जपेत् सप्तशतीं चण्डीं कृत्वा तु कवचं पुरा ।
 निर्विघ्नेन भवेत् सिद्धिश्चण्डीजपसमुद्भवा ॥ ५८ ॥
 यावद्भूमण्डलं धत्ते सशैलवनकाननम् ।
 तावत्तिष्ठति मेदिन्यां सन्ततिः पुत्रपौत्रिकी ॥ ५९ ॥

देहान्ते परमं स्थानं सुरैरपि सुदुर्लभम् ।
 प्राप्नोति पुरुषो नित्यं महामायाप्रसादतः ॥ ६० ॥
 तत्र गच्छति गत्वासौ पुनश्चागमनं नहि ।
 लभते परमं स्थानं शिवेन समतां व्रजेत् ॥ ६१ ॥

॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे हरिहरब्रह्मविरचितं
 देवीकवचं समाप्तम् ॥

॥ अथ अर्गलास्तोत्रम् ॥

ॐ नमश्चण्डिकायै

मार्कण्डेय उवाच ।

ॐ जय त्वं देवि चामुण्डे जय भूतापहारिणि ।
 जय सर्वगते देवि कालरात्रि नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥
 जयन्ती मङ्गला काली भद्रकाली कपालिनी ।
 दुर्गा शिवा क्षमा धात्री स्वाहा स्वधा नमोऽस्तु ते ॥ २ ॥
 मधुकैटभविध्वंसि विधातृवरदे नमः ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ३ ॥
 महिषासुरनिर्नाशि भक्तानां सुखदे नमः ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ४ ॥

धूम्रनेत्रवधे देवि धर्मकामार्थदायिनि ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ५ ॥
 रक्तबीजवधे देवि चण्डमुण्डविनाशिनि ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ६ ॥
 निशुम्भशुम्भनिर्नाशि त्रैलोक्यशुभदे नमः ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ७ ॥
 वन्दिताङ्घ्रियुगे देवि सर्वसौभाग्यदायिनि ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ८ ॥
 अचिन्त्यरूपचरिते सर्वशत्रुविनाशिनि ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ९ ॥
 नतेभ्यः सर्वदा भक्त्या चापर्णे दुरितापहे ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १० ॥
 स्तुवद्भयो भक्तिपूर्वं त्वां चण्डिके व्याधिनाशिनि ।
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ११ ॥

चण्डिके सततं युद्धे जयन्ति पापनाशिनि ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १२ ॥
देहि सौभाग्यमारोग्यं देहि देवि परं सुखम् ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १३ ॥
विधेहि देवि कल्याणं विधेहि विपुलां श्रियम् ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १४ ॥
विधेहि द्विषतां नाशं विधेहि बलमुच्चकैः ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १५ ॥
सुरासुरशिरोरत्ननिघृष्टचरणोऽम्बिके ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १६ ॥
विद्यावन्तं यशस्वन्तं लक्ष्मीवन्तञ्च मां कुरु ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १७ ॥
देवि प्रचण्डदोर्दण्डदैत्यदर्पनिषूदिनि ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १८ ॥

प्रचण्डदैत्यदर्पि चण्डिके प्रणताय मे ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १९ ॥
चतुर्भुजे चतुर्वक्रसंस्तुते परमेश्वरि ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ २० ॥
कृष्णेन संस्तुते देवि शश्वद्भक्त्या सदाम्बिके ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ २१ ॥
हिमाचलसुतानाथसंस्तुते परमेश्वरि ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ २२ ॥
इन्द्राणीपतिसद्भावपूजिते परमेश्वरि ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ २३ ॥
देवि भक्तजनोद्दामदत्तानन्दोदयेऽम्बिके ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ २४ ॥
भार्या मनोरमां देहि मनोवृत्तानुसारिणीम् ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ २५ ॥

तारिणि दुर्गसंसारसागरस्याचलोद्भवे ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ २६ ॥
इदं स्तोत्रं पठित्वा तु महास्तोत्रं पठेन्नरः ।
सप्तशतीं समाराध्य वरमाप्नोति दुर्लभम् ॥ २७ ॥

॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे अर्गलास्तोत्रं समाप्तम् ॥

॥ अथ कीलकस्तोत्रम् ॥

ॐ नमश्चण्डिकायै

मार्कण्डेय उवाच ।

ॐ विशुद्धज्ञानदेहाय त्रिवेदीदिव्यचक्षुषे ।
श्रेयःप्राप्तिनिमित्ताय नमः सोमार्धधारिणे ॥ १ ॥
सर्वमेतद्विजानीयान्मन्त्राणामपि कीलकम् ।
सोऽपि क्षेममवाप्नोति सततं जप्यतत्परः ॥ २ ॥
सिद्धयन्त्युच्चाटनादीनि कर्माणि सकलान्यपि ।
एतेन स्तुवतां देवीं स्तोत्रवृन्देन भक्तितः ॥ ३ ॥
न मन्त्रो नौषधं तस्य न किञ्चिदपि विद्यते ।
विना जप्येन सिद्धयेत्तु सर्वमुच्चाटनादिकम् ॥ ४ ॥

समग्राण्यपि सेत्स्यन्ति लोकशङ्कामिमां हरः ।
 कृत्वा निमन्त्रयामास सर्वमेवमिदं शुभम् ॥ ५ ॥
 स्तोत्रं वै चण्डिकायास्तु तच्च गुह्यं चकार सः ।
 समाप्नोति स पुण्येन तां यथावन्निमन्त्रणाम् ॥ ६ ॥
 सोऽपि क्षेममवाप्नोति सर्वमेव न संशयः ।
 कृष्णायां वा चतुर्दश्यामष्टम्यां वा समाहितः ॥ ७ ॥
 ददाति प्रतिगृह्णाति नान्यथैषा प्रसीदति ।
 इत्थं रूपेण कीलेन महादेवेन कीलितम् ॥ ८ ॥
 यो निष्कीलां विधायैनां चण्डीं जपति नित्यशः ।
 स सिद्धः स गणः सोऽथ गन्धर्वो जायते ध्रुवम् ॥ ९ ॥
 न चैवापाटवं तस्य भयं क्वापि न जायते ।
 नापमृत्युवशं याति मृते च मोक्षमाप्नुयात् ॥ १० ॥
 ज्ञात्वा प्रारभ्य कुर्वीत ह्यकुर्वाणो विनश्यति ।
 ततो ज्ञात्वैव सम्पूर्णमिदं प्रारभ्यते बुधैः ॥ ११ ॥

सौभाग्यादि च यत्किञ्चिद् दृश्यते ललनाजने ।
 तत्सर्वं तत्प्रसादेन तेन जप्यमिदं शुभम् ॥ १२ ॥
 शनैस्तु जप्यमानेऽस्मिन् स्तोत्रे सम्पत्तिरुच्चकैः ।
 भवत्येव समग्रापि ततः प्रारभ्यमेव तत् ॥ १३ ॥
 ऐश्वर्यं तत्प्रसादेन सौभाग्यारोग्यमेव च ।
 शत्रुहानिः परो मोक्षः स्तूयते सा न किं जनैः ॥ १४ ॥
 चण्डिकां हृदयेनापि यः स्मरेत् सततं नरः ।
 हृद्यं काममवाप्नोति हृदि देवी सदा वसेत् ॥ १५ ॥
 अग्रतोऽमुं महादेवकृतं कीलकवारणम् ।
 निष्कीलञ्च तथा कृत्वा पठितव्यं समाहितैः ॥ १६ ॥

॥ इति श्रीभगवत्याः कीलकस्तोत्रं समाप्तम् ॥